

PROLETARER I ALLE LAND FOREN DERE

GNISTEN

Nr. 6 1975 Organ for Kommunistisk Universitetslag 3. årg

FRAM FOR EN KOMMUNISTISK POLITIKK

Kapitalismen er identisk med systematisert kaos. Ingenting skjer på grunnlag av en på forhånd og i fellesskap utarbeidet målsetting. Hver enkelt av samfunnets klasser og grupper er henvist til å sikre sine interesser på de andres bekostning, og i nedgangstider er den som ikke hensynsløst grafser til seg av den tilgjengelige rikdom, redningsløst fortapt. Helheten konstitueres gjennom en alles kamp mot alle.

I dette systemet er orden en tilfeldighet eller tvang, harmoni en untakstilstand, og mennesklighet en dumhet. Men slik har det ikke alltid vært. Anarkiet i det borgerlige samfunn er et resultat av kapitalismen som et historisk helt enestående produksjonsforhold. Den er oppstått og vil gå til grunne med borgerklassen og dens private eiendomsrett til produksjonsmidlene. Produksjonsmidlene som former livsgrunnlaget til millioner arbeidende individer, står til borgerskapets helt "frie" disposisjon, og benyttes deretter, til å skaffe den samme samfunnsklassen mer makt, mer eiendom, uttrykt i vareverdier, penger. Dette kan borgerskapet bare oppnå ved å benytte sin eiendom, produksjonsmidlene som kapital, nemlig ved å henvise proletarietets produktive masse til

lønnsslaveriets livslange tredemølle. I et slikt system arbeider arbeideren bare for å øke borgerskapets eiendom, dens verdi, og arbeidet foregår helt uavhengig av arbeidernes egne behov og vilje. De konsumpsjonsmidler arbeiderklassen får i "lønn" er bare et nødvendig onde kapitalen så og si svetter ut i sitt evindelige kretsløp for å øke sin egen verdi gjennom å øke massenes arbeid. Behovstilfredsstillelsen er aldri annet enn en bivirkning av profittjaget. Kapitalismen er virkelig en verden stilt på hodet. Under alle andre samfunnsformer er arbeidet et middel til å øke den allmenne rikdom (selv om denne bare kommer et mindretall til gode). Under kapitalismen er rikdomskildene (produksjonsmidlene og jorda) et middel til å øke arbeidet! Deri består utbyttinga av arbeiderklassen: at den er eiendomsløs og må selge sin arbeidskraft til dem som eier, bare for å produsere flere produksjonsmidler til videre å øke merarbeidet o.s.v. i det uendelige. Og heri ligger den grunnleggende samfunnsmessige konflikt som kaoset i det borgerlige samfunn forøvrig må forstås på bakgrunn av. For å avskaffe kapitalismen må man avskaffe de private vareeieres eiendomsrett til produksjonsmidlene.

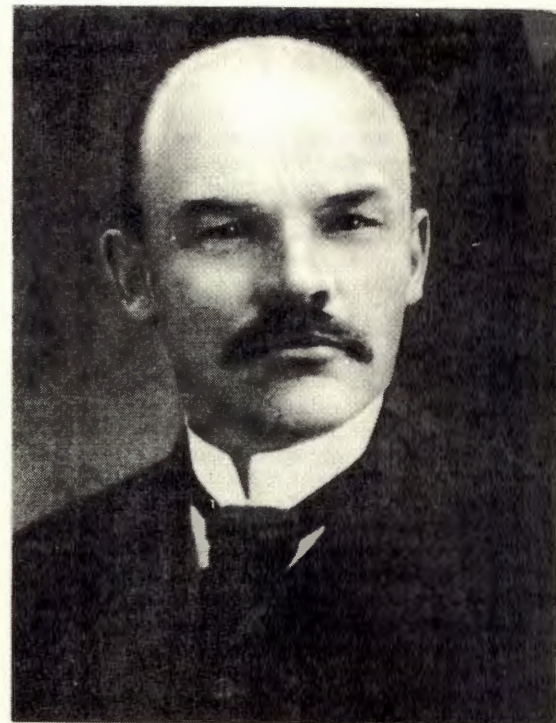
"Etter dette kan kommunistene sammenfatte sin teori i dette ene uttrykket: Avskaffelse av privateiendommen" (Det kommunistiske manifest).

Å avskaffe privateiendommen er identisk med, avskaffe de privateiende klasser. Og for å avskaffe klassene må man gå til en gjennomgripende forandring av selve produksjonsrelasjonene. Bare da er det mulig å innføre sosialisme. Sosialisme er ikke annet enn de arbeidende massers frie og målrettede regulering av produksjonen etter en felles plan. Det er ene og alene den produktive arbeiderklasse som har interesse av en slik samfunnsorden. Arbeiderklassen er uten særretter, uten privilegier, uten monopol på eiendom til produksjonsmidler av noe slag - allerede under dagens system! Den har alt å vinne og intet å tape ved å oppheve eiendomsløsheten ved å gjøre alle privatpersoner eiendomsløse. Desuten gjør det moderne industriproletariats

stilling i den storindustrielle produksjonsprosess kollektiv opp-treden og felleseie til det enkleste og mest naturlige av verden, så snart man har kvittet seg med dagens foreldede eiendomsforhold.

Men forutsetningen er at utbyttinge klasser, og alle lag som snylter på og utnytter situasjonen i dag, forsvinner. Og: de økonomiske klasser trer ikke sammen og avskaffer seg selv frivillig. Det er en historisk lov. Bare arbeiderklassen har klasseinteresse av, og initiativ og disiplin til, å omkalfatre det bestående, og omdanne hele samfunnet fra grunnen av. Arbeiderklassen må altså konsekvent, og på alle områder hevde sine klasseinteresser mot alle andre klasser og lag.

Ved et gitt punkt er disse interessene nødt til å komme i krass og fundamental konflikt med alle som fortsatt ønsker å opprettholde kapitalismen, og da er det spørsmål om kapitulasjon eller kompromissløshet: sosialismen vil vise seg å være avhengig av arbeiderklassens revolusjon, den må sikres og utdypes i en periode med proletariatets diktatur, og dette diktaturet må være basert på arbeiderklassens

egne maktorganer, deres særegne statsorgan: arbeiderrådene under ledelse av et kommunistisk parti. Sosialismen vil ikke være noe automatisk resultat av kapitalismens sammenbrudd. Den er helt avhengig av at arbeiderklassen fører en riktig politikk.

LENIN OM STATEN

Den borgerlige statsmakt er eiendomsbesitternes politiske maktorgan til å verne om sine posisjoner. Nettopp fordi klassene, gruppene og de enkelte vareeierne er helt isolert fra hverandre og har tildels direkte motstridende interesser, er det bestående avhengig av at det skilles ut et særegent organ som står over hele samfunnet og som liksom et samlende punkt utenfor kan representere helhetens (hele kapitalens) interesser. De enkelte kapitalister er f.eks. ikke hver for seg i stand til å holde ro og orden i samfunnsmessig målestokk. Uten en stat ville systemet hele tiden true med å bryte sammen p.g.a. sin egen planløshet, og statens makt styrkes alltid med at produksjonsmåtenes iboende anarki bryter ut i åpent kaos. Ytters ute finner vi en åpent terroristisk og fascistisk statsmakt. Men selv den mest demokratiske stat i verden kan aldri bli noe annet enn et middel til å sikre utbyttingsforholdet. Den "helheten" og de "felles interesser" den representerer er det borgerlige samfunns. Den er privateiendommens siste skanse, og den stabilitet den forsøker å oppnå kan ikke være annet enn en mest mulig friksjonsløs utbytting. Privateiendom til produksjonsmidler kan jo bare eksistere sammen med en eiendomsløs lønnsarbeiderklasse. Statens grunnleggende oppgave er altså å stabilisere utbyttingsforholdet. Alle skinn-stride i parlament og andre statsorganer må munne ut i dette, dersom disse organene skal fungere som et ledd i statsbygningen. Øker samfunnets sentrifugale krefter, truer det med å gå opp i

Forts. fra s. 8.

Hitra-aksjonen. Det var ingen grunn til at komiteene skulle ta stilling her. Det er AKP og ikke KUL som her på presser hele streikestøttearbeidet sitt særstandpunkt, i full visshet om konsekvensene. Vi vil også i denne forbindelse ta avstand fra AKPs forsøk på å utnytte Hammerverkarbeidernes standpunkt til Hitra-aksjonen til fordel for sin egen splittelseslinje. I den sentrale komiteen hevdet AKP-representanter hele tiden at man ikke skulle skyve Hammerverk-arbeiderne foran seg i de politiske stridighetene i komiteen. Nå ser vi hvor mye disse forsikringene var verdt. Striden gjelder selvsagt mer enn bare Hitra-aksjonen. Den må sees på bakgrunn av AKPs forsøk på å danne permanente komiteer, en slags streikestøtte-front. Det var nødvendig først å forsøke å utelukke alle andre fra det pågående støttearbeidet for siden å kunne omdanne komiteene til AKP-underbruk i deres nye front med seg selv. Utelukkingen er selvsagt mislykket. De utmeldte komiteer fortsetter og intensiverer arbeidet. Hele politikken avslører AKPs argumenter om at det av effektivitetshensyn er nødvendig med permanente komiteer. Det dreier seg om komiteer hvor det permanente vil være AKPs legalistiske fagforeningspolitikk på den ene siden, og på den andre siden støtte til alle folkelige (les: småborgerlige) aksjoner, som bare vil underlegge arbeiderklassen spesifikt småborgerlige interesser.

limingen, styrkes automatisk statens makt. Og om staten som sådan er det siste vern om privateiendommen, utgjør voldsapparatet dens værsteste punkt. Mot dette må arbeiderklassen sette inn sin makt i det avgjørende øyeblikk, basere seg på våpnet revolusjon. Dette for å unngå nedslaktning og sikre en mest mulig smertefri overgang. Det sier seg selv at arbeiderklassen ikke kan benytte seg av det borgerlige statsapparatet til å innføre sosialismen. Eksistens av en borgerlig-byråkratisk stat skyldes jo utelukkende at samfunnet er fundamentalt oppsplittet. Skal denne tilstanden oppheves må staten selv oppheves. Og ingen stat, intet byråkrati, har noen gang gått i bresjen for å avskaffe seg selv. Selv om statsansatte enkeltvis skulle slutte seg til arbeiderklassens sak, vil borgerskapet alltid vite å framskaffe nye og alternative statsorganer. For å kunne ta fatt på arbeidet med å omforme hele samfunnet, må altså arbeiderklassen først avskaffe og knuse hele det borgerlige statsapparatet. Den politiske makt må erobres før en kan starte revolusjoneringen av økonomien og alle andre mellom-menneskelige relasjoner. Den umiddelbare maktovertakelse er ikke på noen måte identisk med sosialismen. Selv om man forutsetter at borgerskapet er fratatt all makt og ikke lenger utgjør noen direkte trussel, står arbeiderklassen overfor oppgave å fjerne alle elementer som står hindrende i veien for en fri, kollektiv og rasjonell produksjon. Man vil måtte omforme store, uproduktive og til dels snyltende mellomlag, man må avskaffe småborgerskapet som klasse - og man må motarbeide den ideologiske innflydelse blant arbeiderne selv som hindrer at disse handler samfunnsmessig, d.v.s. i i motsetning til sine klasseinteresser. Arbeiderklassen må selv gjennomføre denne prosessen og oppdra seg selv.

Proletariatets diktatur er et klassediktatur som skal omforme alle eksisterende produksjonsrelasjoner. Målet med det er ikke å drive individuell undertrykking, men å få flest mulig individer fra andre klasser, gjennom innsikt, til å forlate sine klassestandpunkt. Forutsetningen for at dette skal lykkes er at arbeiderklassen sier åpent hva som er formålet med dens statsmakt, hvilken klassebasis den har. Kineserne

legger stor vekt på dette i dag, og Lenin var alltid krystallklar i sin betoning av sammenhengen mellom proletariatets diktatur og arbeiderklassens stilling som den eneste revolusjonære klasse:

"Om vi virkelig med bestemt visste at småborgerskapet kommer til å støtte proletariatet i gjennomføringen av dets, proletariatets, revolusjon, så ville det være meningsløst å tale om "diktatur", for vi ville i såfall være garantert en så overveldende majoritet at vi ville klare oss svært bra uten et diktatur" - sa Lenin i en revolusjon som i motsetning til den som er aktuell for oss, faktisk hadde en rekke småborgerlig-demokratiske, anti-føydale krav å gjennomføre. Det er all grunn til å understreke dette i dag, når folk som kaller seg sosialister anvender termen "proletariatets diktatur" til å karakterisere "folkets" diktatur over en liten håndfull monopol-kapitalister og nazister (og til vern om privat persontransport, privat jord og private skoger, om man skal tro diverse løpesedler fra den uhørt "revolusjonære" "Rød Valgallianse"). Arbeiderklassens maktorgan er rådene, bare gjennom disse kan de realisere målet for proletariatets diktatur: avskaffelse av alle klasser og alle levninger av klasser, seg selv innbefattet. Men heller ikke råds-makten er noe som springer spontant ut av det borgerlige samfunns oppløsning. Det må innføres i bred målestokk, og sikres ved hjelp av et parti, som imidlertid framfor alt er en livsnødvendighet for arbeiderklassen før revolusjonen.

LENIN OM PARTIET

Det kommunistiske parti står i bevisst motsetning til hele det borgerlige "partiveldet", og er sitt navn verdig bare i den grad det letter disses overgang til arbeiderråd.

Det å benekte det kommunistiske partiets nødvendighet er samtidig ensbetydende med å se bort fra at innføringa av sosialismen er en vanskelig og komplisert prosess. Slik blir den i realiteten umulig.

PROLETARIATET I ALLE LAND - EN BRED

GNISTEN

Organ for Kommunistisk Universitetslag

Ansv. red.
Petter Nafstad

I dag trenger arbeiderklassen et eget parti, først og fremst som et aktivt, bevisst forsvar for sine egne, objektive interesser, i motsetning til borgerskapets og småborgerskapets organisatoriske og ideologiske innflydelse i arbeidernes egne rekker. Grovt sagt utgjør denne innflydelsen de reformistiske, revisjonistiske og sosialdemokratiske strømningene innen arbeiderbevegelsen, strømninger som alltid har hatt en direkte negativ innflydelse på arbeidernes selvstendige kamp, noe som ikke minst er blitt bekreftet av de siste års streikekamper i Norge. Ingen av disse strømningene tar sikte på å forsvare arbeiderne klasseinteresser. Revisjonismen er i virkeligheten bare reformisme utstafert med marxistiske ord og vendinger, og begge deler er i sitt vesen en type småborgerlig sosialisme.

Denne er like gammel som kapitalismen selv. Tidligere var det særlig bøndernes og håndverkernes kamp mot den allmenne proletarisering som la grunnlaget for en slik type utopisk sosialisme. I dag finner vi det materielle grunnlaget for den, også i de små kapitalisters kamp mot monopolkapitalen, som alltid vil true, ikke bare enkeltbedrifter, men også hele bransjer og næringsgreiner med ruin. Og arbeiderne, som alltid lever i usikkerhet og frykt for arbeidsløshet, vil ha lett for å identifisere seg med denne småborgerlige kampen for å bruke staten til å bekjempe monopolenes makt.

De utopiske sosialistene tenker seg at en slik kamp mot monopolene ved et gitt tidspunkt vil føre til innføring av "sosialisme". Småborgerskapet vil imidlertid aldri komme lenger enn til kamp mot staten, så lenge oppmerksomheten ikke rettes mot selve utbyttingsforholdet, nemlig den private eiendomsrett til produksjonsmidlene. Småborgerskapet og småkapitalistene er jo selv privateiere, og ønsker ikke å bekjempe seg selv. Staten blir "fienden", sammen med "monopolistene". Men nå er denne kampen i seg selv et av de klareste

uttrykk for det borgerlige samfunnets allmenne oppsplitting, og i sin tur virker den nettopp til å styre dette samfunnet og denne oppsplittingen. Derfor resulterer denne kampen i en allmenn styrking av statsmakten, som alle "krav" rettes til. Den vil m.a.o. alltid være dømt til å mislykkes, til å befinne seg i sin egen fiendes favntak, nemlig til å utspilles helt og holdent på det borgerlige samfunns grunn, innen det borgerlige lovverks rammer - samme hvor militant en slik

bevegelse måtte geberde seg. Småborgerskapet kan ikke handle annerledes, det må frykte og elske sin stat. Men for arbeiderklassen har denne innflydelsen høyst skadelige, og til tider katastrofale virkninger, den vil evig-gjøre privateiendommen. Den småborgerlige sosialismen har altså et organisk grunnlag i produksjonen, den er et uungåelig fenomen i ethvert utviklet kapitalistisk samfunn, eller, med Lenins formulering:

"Revisjonismens uungåelighet er betinget av dens klasserøtter i det borgerlige samfunn. Revisjonismen er et internasjonalt fenomen...Hva er grunnen til at den er uungåelig i det kapitalistiske samfunn? Hvorfor bunner den dypere enn kapitalismens nasjonale egenheter og utviklingstrinn? Fordi det i ethvert kapitalistisk samfunn i tillegg til proletariatet, alltid finnes brede lag av småborgere, av småeiere. Kapitalismen fødtes og fødes stadig av den lille bedrift." (Marxisme og revisjonisme).

I tillegg til de småborgerlige, finner vi de sterke sosialdemokratiske og opportunistiske interessene som uttrykkelig knytter arbeidernes interesse til økt produktivitet, arbeidsinnsats og utbytting, d.v.s. til storborgerskapets interesser. Jo mer stabilt systemet fungerer, jo mer vil det dryppe på arbeiderne, sier man, noe som selvsagt har lett for å vinne gehør blant storemasser for hvem det daglige utkomme stadig er et problem, og som ikke tenker på at de selvsamme sosialdemokrater i krisetider ofte fungerer som borgerskapets mest effektive og til dels åpent terroristiske middel i kampen mot arbeiderklassen (jfr. f.eks. tilstanden i dagens Vest-Tyskland). Å neglisjere den innflydelse slike tankestrømninger har i arbeiderklassen, er altså å se bort fra helt håndfaste

sosiale realiteter. Mot dette trenger arbeiderklassen et organisert forsvar, et "motsenter", en tilføring av politisk bevissthet "utenfra", d.v.s. fra et sted som tar sitt utgangspunkt i mer enn den umiddelbare situasjon i produksjonen. Den trenger et parti som i alle situasjoner og på alle måter hevder dens objektive interesser uavhengig av de spontane følelser og strømninger som til enhver tid gjør seg gjeldende i klassen selv! Dette gjelder i dag spesielt for den faglige politikken, streikenes og arbeidskampenes vedkommende, og på lengere sikt i kampen mot borgerskapets politiske institusjoner, mot dets statsmakt. En absolutt forutsetning for at partiet skal kunne makte dette, er at det tar utgangspunkt i den marxistiske teori. Det er nettopp denne teorien - innsikten i arbeidernes objektive situasjon - som ikke utvikles direkte av arbeidernes "praksis" og spontane opprør, selv ikke i harde streikekamper. Det er fremfor alt denne teorien som må tilføres utenfra, fra en teoretisk instans. Kjernen i Lenins teori er at partiet som organisasjon skal knytte denne teorien sammen med arbeidernes praksis:

"Vi sa at det ikke kunne være noen sosialdemokratisk (les: kommunistisk) bevissthet hos arbeiderne. Den kunne bare tilføres utenfra. Alle lands historie vitner om at arbeiderklassen med sine egne krefter bare er i stand til å utvikle en tradeunionistisk bevissthet, d.v.s. overbevisning om nødvendigheten av å slutte seg sammen i fagforeninger, føre kamp mot arbeidskjøperne, tvinge regjeringen til å utstede de og de lover....o.s.v. Sosialismens lære er derimot vokst ut av de filosofiske, historiske og økonomiske teorier som er blitt utarbeidet av de dannede representanter for de besittende klasser, intelligensen... På nøyaktig samme måte er sosial-

KJØPMANNEN: Etter maten skal vi besiktige mitt våpenlager. Nå skal jeg synges yndlingsssangen min for deg.

SANG OM VAREN

Nede ved elven vokser det ris.
I de øvre provinser trenger folkene denne.
Lar vi risen ligge en tid på lager
Blir den dyrere for dem.
De som trekker risprammene får da enda mindre ris.
Da blir risen billigere for meg.
Hva er egentlig ris?
Vet jeg hva ris er?
Vet jeg hvem som er så vis?
Jeg vet ikke hva ris er.
Jeg kjenner bare dens pris.

Vinteren kommer folkene trenger klær.
Da må man kjøpe bomull.
Og ikke gi bomullen fra seg.
Når kulden kommer stiger prisen på klærne.
Bomullsspinneriene betaler for høy lønn.
Det fins overhode for mye bomull.
Hva er egentlig bomull?
Vet jeg hva bomull er?
Vet jeg hvem som er så vis?
Jeg vet ikke hva bomull er.
Jeg kjenner bare dens pris.

Mennesket eter for mye.
Derfor blir mennesket dyrt.
For å skaffe maten trenger man mennesker.
Kokkene gjør maten billigere, men
De som spiser den gjør den dyrere.
Det fins overhode for få mennesker.
Hva er egentlig et menneske?
Vet jeg hva et menneske er?
Vet jeg hvem som er så vis?
Jeg vet ikke hva et menneske er.
Jeg kjenner bare dets pris.

(B. Brecht, Fra Forholdsreglen)

demokratiets lære også i Russland oppstått helt uavhengig av arbeiderbevegelsens spontane utvikling, som et naturlig og uungæelig resultat av tenkningens utvikling hos den revolusjonær-sosialistiske intelligens."

Og videre:

"Enhver svakkelse av det "bevisste elementes" av sosialdemokratiets rolle betyr en styrkelse av den borgerlige ideologien innflytelse på arbeiderne - helt uavhengig om den som svekker denne rollen ønsker det eller ikke".

Dette innebærer selvsagt ikke at ikke arbeiderne selv kan være med på å utvikle marxismen og den revolusjonære teori, men når de gjør det, gjør de det "ikke i sin egen egenskap av arbeidere, de gjør det i sin egen egenskap av sosialismens teoretikere... de deltar med andre ord når og forsåvidt det lykkes dem å beherske sin tids viten og føre denne viten framover."

I denne sammenheng, når det er tale om revolusjonær eller ikke-revolusjonær politikk, d.v.s. politikken klasseforankring, kan det ikke på noen måte være aktuelt med teoretiske kompromisser, glidende overganger og utviskede skillelinjer:

"Når det ikke kan være tale om en selvstendig ideologi som arbeidermassene selv utarbeider under selve forløpet av sin bevegelse, så står spørsmålet bare slik: borgerlig eller sosialistisk ideologi. Her finnes ingen mellomting... Derfor består vår hovedoppgave... i kamp mot spontaniteten, den består i å dra arbeiderbevegelsen bort fra denne tradeunionismens spontane trang til å komme inn under borgerskapets vinger."

(Alle sitater fra Lenin: "Hva må gjøres?" Ny Dag).

Ut fra dette sier det seg selv at arbeidet på universitetene blir av største betydning, ikke fordi studentene i og for seg er en spesielt viktig gruppe, men fordi den marxistiske teori stadig er henvist til slike institusjoner om den skal kunne utarbeides og utvikles

OPPRETTELSEN AV KOMMUNISTISK UNIVERSITETSLAG

Da en gruppe studenter og lærere våren 1973 startet organisert kommunistisk virksomhet ved universitetet i Oslo, markert gjennom opprettelsen av KUL, var det helt nødvendig å legge stor vekt på studiearbeid, skoloring og allmenn propagandering av den marxismen-leninismens ABC som er antydning ovenfor. Det var nødvendig å avgrense seg skarpt fra hele det småborgerlige venstre i de helt fundamentale spørsmålene - ikke fordi det å fastslå marxistiske sannheter på noen måte er tilstrekkelig for å kunne drive politisk virksomhet, men fordi man uten dem ikke har den ringeste mulighet til å komme videre. Og denne avgrensningen førte straks til klart avvikende politiske linjer på alle avgjørende områder. Det sentrale spørsmål var utvilsomt vår vurdering

av fagforeningene: deres aktuelle status og funksjon i arbeiderbevegelsen. Analysen av fagforeningene, og erfaringene fra de siste års "ville streiker" hadde også på sin side vært en viktig kilde til den nye interessen for marxistisk teori ved universitetet.

KUL's SYN PÅ FAGFORENINGENE

I dag har monopolkapitalismen utviklet seg så langt at staten griper mye mer omfattende og direkte regulerende inn i hele samfunnslivet enn noen gang tidligere. Så og si alle tidligere uavhengige grupper og isolerte skikt er ny trukket inn i statens helhetlige regulering av samfunnslivet. Vi har nådd et korporativt stadium. For fagforeningenes vedkommende betyr dette at LO er blitt fullstendig integrert som en del av statsapparatet. Mens fagforeningenes virksomhet tidligere i liten utstrekning var omfattet av det borgerlige lovverk, blir deres aktivitet i dag kontrollert gjennom

et omfattende avtale- og regelverk, som forplikter "begge parter", LO & NAF, til å sørge for ro i arbeidslivet, som altså knytter "arbeidernes organisasjoner" til det borgerlige samfunns stabilitet. Gjennom hovedavtalen og arbeidstvistlovgivningen er fagforeningens organer og tillitsmenn rettslig forpliktet til å sørge for "arbeidsfred" (d.v.s. ingen økonomiske streiker) i tariffperiodene, til å bringe alvorlige konflikter inn for arbeidsretten, til å hindre opprettelse av andre arbeiderorganer enn de institusjonaliserte osv. Alle kamper for arbeiderklassens særinteresser - også de mest elementære - må derfor i reglen foregå på tvers av det borgerlige lovverket, og gjennom sin rent økonomiske kamp vil arbeiderklassen stadig oftere måtte velge mellom kapitulasjon eller politisk klassekonfrontasjon med det borgerlige statsapparatet. Denne konfrontasjonen må oftest foregå på forbundsplan men også på klubbnivå, i front mot de revisjonistiske og reformistiske tillitsmenn (ikke minst fra SV) som ikke har noe ønske om å oppgi sine posisjoner som statsapparatets finger-spisser i fagbevegelsen. Dette var problemstillingen f.eks. i heismontørstreiken, og klarhet på dette punktet vil bli desto viktigere jo hardere den norske kapitalismen rammes av verdenskapitalismens krise. Fagforeningenes integrasjon i statsapparatet gjør at de ulovlige "ville" streikene må danne mønster for arbeidskampene i tida framover. Dette er en erfaring streikende arbeidere i Europa har gjort de siste ti-år: at enhver reell økonomisk konfrontasjon med kapitalen tvinger dem til å sette de eksisterende fagforeningene til side, og opprette egne streikekomiteer. Ikke minst Kiruna-streiken i Sverige, og bølgen av ulovlige streiker i Norge i 1970, bidro til å skape forståelse for dette i store deler av arbeiderklassen, og blant progressive utenfor klassen. Og erfaringene ble bekreftet i streikebevegelsen høsten 1974.

Kommunistenes linje har altså vært: aktiv politisk propaganda og agitasjon for nødvendigheten av å sette fagforeningene til side og kjempe gjennom arbeidernes interesser på tvers av det borgerlige lovverk, mot statsapparatet. Om et kommunistisk parti tidligere var en nødvendig støtte i arbeiderklassens økonomiske kamper, er dette særlig klart i dag, når den økonomiske kampens vellykkethet er helt avhengig av politisk vilje og klasseolidaritet. Mot denne linjen står det småborgerlige venstres forsøk på å "erobre" LO eller gjøre "fagforeningene til kamporganisasjoner". Et slikt forsøk er like nederlagsdømt som småborgerskapets generelle bestrebelser på å bevare små og uavhengige enheter i produksjonen. Å rive fagforeningene løs fra den borgerlige statsmakten, vil jo si det samme som å reise kamp mot staten, altså en politisk kamp, en kamp fra hele arbeiderklassens side mot hele det bestående. Det forutsetter en revolusjonær arbeiderklasse og en revolusjonær situasjon, og da er fagforeningenes stilling av helt underordnet betydning. Samtidig er det bare arbeiderklassens kamp for sosialismen som kan bekjempe det borgerlige statsapparatet. Hva ellers? Kamp for "uavhengige" fagforeninger er en helt forfeilet og overflødig kamp for sosialismen. Men det er heller

Småborgerskapets evige dilemma

ikke det revisjonistene og syndikalistene i AKP ønsker. De vil ha arbeiderklassen til å bevege seg bakover i historien, ikke framover. De tror det er mulig å gjenvinne fagforeningenes uavhengighet uten å knuse staten (hvilket ville gjøre "uavhengigheten til en anakronisme"). De tror desuten at fagforeningenes (liksom småborgerskapets og småkapitalens) "frie" stilling lar seg gjenopprette uten at statens makt styrkes tilsvarende for å holde systemet sammen. D.V.S.: i virkeligheten er det de tilstreber ikke noe reell uavhengighet i det hele tatt (for det er umulig). Det eneste de vil oppnå er å styrke den skinnkamp som finner sted innen de legale fagforeninger, og som er nettopp det borgerskapet trenger for å være sikret god mottagelse for sine videre korporativiseringsframstøt av typen Skånlandutvalget. Og det er ikke den minst vektige grunn til at de småborgerlige organisasjoner aldri kan bli noen virkelig alliert i kampen mot slike framstøt.

Den småborgerlige linjen i fagforeningspolitikken er ikke noe annet enn klassisk reformisme, forestillingen om at økt aktivitet på alle plan gradvis skal føre over i "sosialisme", nemlig den idylliske klasseforbrøring som samler "folket" og alle mulige slags "grupper" bak en stat som sikrer alles "uavhengighet" og isolasjon fra alle andre, m.a.o. en parodisk forlenging og eviggjøring av den småborgerlige privateiendom. Den som tviler på at det er det someer målet for småborgervenstres virksomhet, kan f.eks. ta en titt på AKP's "Faglige manifest", der sosialismen betegnes som et system som skal sikre "fagforeningenes uavhengighet" av statsmakten - under proletariats diktatur! Nei, slike reaksjonære drømmerier er like livsfarlige for fagbevegelsen som for progressive, noe som viser seg kanskje aller klarest i dagens virvar av "fronter" til "sosialismens" fremme

FRONTPOLITIKK

Den som hevder at hovedmotsigelsen i samfunnet går mellom monopolkapitalen og alle de deler av "folket" som på en eller annen måte er imot dens umenneskelige følger, vil uvegerlig komme til å tro at alle "opprørske" grupper vil komme til å følge opp i arbeidet for sosialismen - helt spontant og uten videre. Men å hevde noe slikt er selvsagt i strid med arbeiderklassens interesser (som krever klarhet, ikke tilsløring av klasse-motsetningene), med marxismen-leninismen og med mao tse-Tungs teorier:

"I det kapitalistiske samfunn utgjør f.eks. de to motsatte kreftene, proletariatet og borgerskapet, hovedmotsigelsen".

Uforbeholden støtte til bøndernes, "ungdommens", "kvinnenes", "studentenes" osv. kamp for sine "retter" er ikke noe annet enn støtte til kapitalismens generelle kaos. Under kapitalismen lever alle isolert, og ser ingen annen løsning på sine problemer enn å få innfridd sin "rett". Midlet til å oppnå det er den borgerlige stat. Og i denne sammenheng inngår arbeiderklassen bare som den største og "mest konsekvent revolusjonære gruppen". Framtidssamfunnet er for kravmakerne identisk med småborgerskapets evige utopi, et samfunn der ikke bare småhandlere, småkapitalister og småbønder endelig kan operere uavhengig av monopolkapitalismens overgrep, men der også f.eks. kjønns- og alderskillene lukker hele befolkningen inn i hvert sitt vanntette skott, der altså småborgerskapets snevre klasseinteresser så og si trenger inn i biologien! Fagforeninger og kvinner - frihet fra tvang, kamp mot formynderstaten og monopolene! Det er småborgerskapets credo, like fra Anders Lange til Berge Furre og Sigurd Allern.

Om det er noe en slik strategi ikke

munner ut i, så er det sosialismen. Når sosialismen er det eneste som kan løse "folks" individuelle problemer, er det fordi den vil avskaffe alle særrettigheter og tvert om forene hele befolkningen til arbeidende individer. Sosialismen er ikke innfrielsen av noen som helst "rett". Den gjør løsningen av enkeltproblemer til et felles anliggende - gjennom avskaffelsen av alle "rettigheter". Kvinnesak vil ikke være anliggende, skolepolitikk ikke "ungdommens". Sosialismen er en samfunnsmessig forening, ikke oppsplitting. Alt annet er imot arbeiderklassens interesser. "Folkets" allmenne frihet (kommunismen) forutsetter at personer utenfor arbeiderklassen på individuell basis, og ut fra fornuftmessige overbevisningsgrunner slutter seg til den. Og det innebærer omtrent det motsatte av det småborgervestre prøver å innbille folk gjennom sin støtte til enhver kamp for "egne krav".

Kampen for å oppnå et samfunn bestående av isolerte laug og kaster er selvfølgelig en umulig bestrebelse. Dens umiddelbare resultat kan bare være å påskynde den korporativiseringsprosessen som i dag styrkes av, og er det uungæelige resultat av økt aktivitet og initiativ på alle plan, på det

borgerlige samfunns og privateiendommens grunn. Og om man skulle tenke seg at den skulle lykkes, kunne resultatet ikke bli noe annet enn en ny (eller USSR) type statskapitalisme, d.v.s. den vil måtte medføre slik styrking av statsmakten at den satte alle borgerlige friheter ut av spill, altså en slags fascistisk stat. Det er i alle fall den eneste tenkelige realiseringen av middelalderidyller på monopolkapitalistisk nivå. Men i virkeligheten vil det neppe komme så langt. Storborgerskapets stat og sosialdemokratiet vil ganske sikkert gripe inn og knekte "opprørerne" i tide. Like fullt er det interessant nok i seg selv å slå fast at AKP's bakstreverske og SV's "rådsocialisters" holdning til Sovjet-samveldet hver på sin måte bare gjenspeiler småborgerskapets schizofrene holdning til statsmakten! Til grunn for denne motsigelsen ligger den kjennsgjering at monopolkapitalen ikke er privateiendommens fiende, men tvert om dens siste forsvar. Ikke minst de norske bønder må læres til å forstå dette.

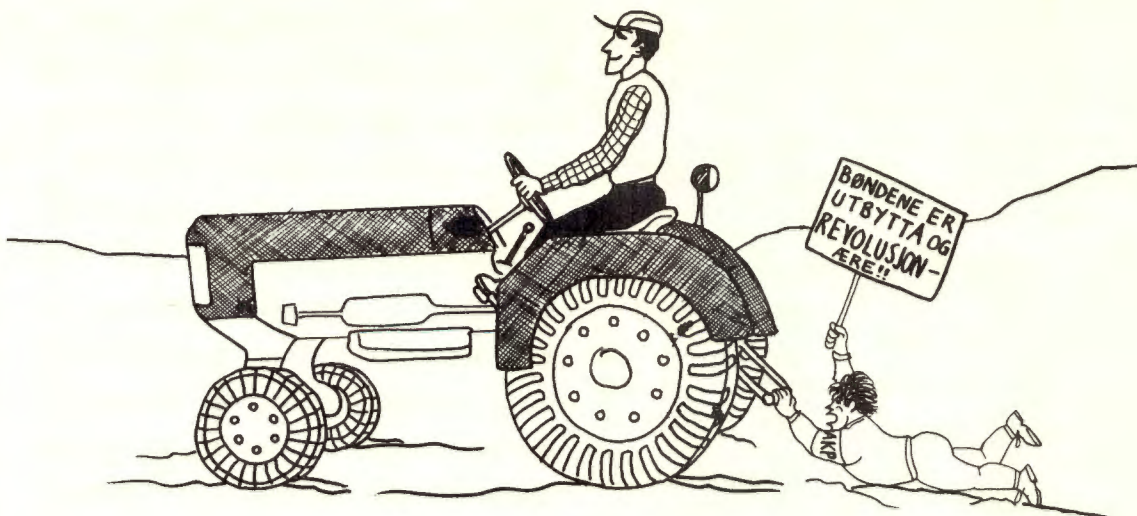
HVA ER KOMMUNISTISK POLITIKK OVERFOR BØNDENE ?

Bøndene utgjør det viktigste innslaget i det norske småborgerskapet. At bøndene synker ned i stadig større fattigdom og utraderes i hurtig tempo, skyldes ikke statens "utbytting", men en historisk sett progressiv utvikling av produktivkraftene i landbruket, som gjør de små bruksheter urasjonelle og ulønnsomme. Når bøndene blir

Småprodusentene er samtidig både eiendomsbesittere og arbeidere, og deres økonomiske posisjon er svært ustabil. Dette medfører at de nødvendigvis må vakle politisk. Som arbeidere er de en av proletariatets allierte, fordi de håper å frigjøre seg fra den kapitalistiske undertrykkningen og utbyttingen og er villige til å samle seg under proletariatets fane for å styrte jordelernes og kapitalistklassens reaksjonære styre. Som eiendomsbesittere har de spontant en tendens til å støtte kapitalismen (a spontaneous capitalist tendency), som grunner seg i deres dyptliggende ideer om privat eiendom, og deres lengsel etter å bli rike.

(Peking Review, nr. 42, 1975)

(Understrekingene er våre)

avhengige av ågeren, bankene eller staten, skyldes det alltid at de allerede har mistet sitt næringsgrunnlag og har gjort seg avhengige av utlåninstitusjonene som gjennom renter og avdrag øker den samme avhengigheten i en ond sirkel. Under kapitalismen finnes det ingen utvei for småbonden. Likevel gjør alle de småborgerlige interesseorganisasjonene og partiene hva de kan for å forlenge elendigheten gjennom å sementere dem på deres småborgerlige klassegrunnlag, nemlig gjennom utelukkende å støtte deres felles kamp med storbøndene for høyere varepriser. Og det er den eneste måten småbøndene kan forsvare sin private jordflekk på. Resultatet er at han klammer seg til sin forlengst overlevde privateiendom, og tyner jordsmonnet til siste trevl. At han gjør det er jo også helt naturlig, likeens at han i sin desperasjon går til f.eks. skattestreik, i troen på at det kan bedre situasjonen - så lenge han ikke blir overbevist om at hans stilling som småeier er håpløs, for all framtid, både under kapitalismen og sosialismen.

Kommunistene vil derimot si til hver enkelt småbruker: oppgi ditt klassestandpunkt! Slutt deg til arbeiderklassens kamp for sosialismen, det er din eneste mulige individuelle redning. Kast vrak på ditt "privilegium", som allikevel bare er en klamp om foten på deg!

Og inntil videre: slutt dere sammen! Driv jorda i fellesskap, start å utvikle samvirker, driv jorda i større og mer rasjonelle enheter! Under kapitalismen fører dette riktignok bare til borgerlig isteden for småborgerlig drift, og situasjonen for dem som av geografiske eller andre årsaker er avskåret fra å samarbeide, vil bli ytterligere forverret. Men det er den eneste reelle muligheten for flertallet av småbøndene. Og en slik sammenslåing legger det materielle grunnlaget for en lettere overgang til sosialismen. Skal den norske bonde som individ ha noen framtid i landbruket må han skifte klassestandpunkt. Det er gode muligheter til å få et stort antall bønder til å slutte seg til å slutte seg til arbeiderklassens sak på et slikt grunnlag, forutsatt en fornuftig propaganda og en konsekvent linje fra kommunistenes side. SV/AKP's støtte til bøndenes aksjoner på "egne premisser" er derimot den sikreste måten å fryse fast antagonismen mellom bøndene og arbeiderklassen på. Både i dag og under sosialismen vil arbeiderklassen selvsagt ha interesse av billigst mulige

matvarer. De utopiske sosialistene arbeider igjen for det motsatte.

NASJONALISME, RASISME, KRIGSHISSERI M.M.

Når kapitalismen som i dag er inne i en nedgangstid, øker krisene, krigene og den allmenne agresiviteten. Ett ledd i dette bildet er de enkelte nasjoners forsøk på å løse sine respektive stor- og småborgerskaps problemer på bekostning av de andre nasjoners. Tendensene i retning av autarki, "sjølberging", øker i takt med depresjonene. Og i samme takt øker småborgervestres "krav" om det samme. Kommunistisk politikk er derimot å skjærpe kampen mot det samme nasjonale borgerskap i tilsvarende grad.

Norge skal "sjølberges". Produksjonen skal økes i nasjonal målestokk. Samtidig vil man bevare de minst produktive enhetene i landbruket, og samtidig skal arbeiderne sikres billige matvarer! Man kan jo spekulere på hva slags statskapitalistisk uhyre denne politikken ville resultere i dersom den lot seg realisere. Som vanlig er det imidlertid AKP-gruppen som - ut fra småborgervestres allmenne grunnlag - turer nest uforstyrret fram, som alltid er konsekvent til siste slutt og som begår de verste overtramp. De lanserer nå seg selv som det norske borgerskaps mest trofaste forsvarere i tilfelle krig. Den norske imperialismen skal sikres mot utenlandsk imperialistisk agresjon (spesielt fra Sovjet). Arbeidet innen militærvesenet tar nå bare sikte på å styrke det som et forsvar for "folket", d.v.s. nasjonen (monopolkapitalistene og DNA/LO-toppen er jo definert som de "unasjonale makthaverne"). Man prøver f.eks. å få lovfestet at det militære ikke skal kunne brukes mot "folket". Befalstoppen er like unasjonale som monopolkapitalistene, "vi er de sanne fedrelandsforsvarerne!" Og det vil neppe vare lenge før de norske "m-l"erne følger i sine utenlandske søsterorganisasjoners fotefar. Det svenske SKP har allerede gått inn for økte bevilgninger til forsvaret, og de tilsvarende tyske og franske organisasjoner tar skarpt avstand fra politisk, anti-kapitalistisk virksomhet innen det militære. Det svekker enheten og dermed styrken.

Dette virker umiddelbart vanvittig. Men, som sagt, AKP-gruppen tar bare konsekvensen av den allmenne, dypt reaksjonære nasjonalismen, og går i spissen for denne, også militært. Historien viser desuten at langt mindre hysteriske organisasjoner enn AKP innen arbeiderbevegelsen, i det avgjørende øyeblikk førte arbeider-

klassen ut i imperialistenes innbyrdes krig og blodbad. Tenk på det tyske SPD før første verdenskrig. Og annerledes vil klasseforædlerne aldri handle når de står overfor et valg. Et virkelig arbeiderklasseparti er det eneste som kan forsvare proletariatets livsinteresser i slike situasjoner. Når faren for krig - verdenskriger - og det gjør den i dag - består den eneste oppgaven i å mobilisere

arbeiderklassen i alle land til kamp mot hver sine borgerskap, for å hindre barbariet. Noen annen mulighet finnes ikke. Og om krigen først skulle bryte ut; hurtigst mulig å omdanne den til kamp mot det nasjonale borgerskap, til borgerkrig, for å bringe den til opphør, utnytte oppløsningen til å gjennomføre revolusjonen! Skal vi make det er kampen mot nasjonalistiske strømninger innen arbeiderbevegelsen viktig allerede i dag, på alle plan, og slik vi finner den innen alle småborgervestres organisasjoner!

denne staten må knuses og at en ny stat av en ny type må opprettes. Hvis noe skal erobres så er forutsetninga at det som skal erobres faktisk forefinnes. Og det som forefinnes som statsmakt for det revolusjonære hovedsammenstøtet er den borgerlige klassens stat som i form såvel som i innhold nødvendigvis må være et organ for kapitalistisk undertrykkelse av arbeiderklassen. I et borgerlig demokrati vil denne staten være kjennetegnet av adskillelsen mellom lovgivende, utøvende og dømmende makt. Å overta en stat med denne strukturen kan ikke virkeliggjøre det revolusjonære målet,

organiseringa i produksjonen. Kriteriet må bl.a være muligheten for arbeiderne til enhver tid å tilbakekalle, avsette og erstatte de representanter som går imot arbeiderklassens interesser (jfr. spontane streikekomiteer som nettopp er spiren til en slik organisering for selvstendig arbeidermakt. Jfr. også de såkalte "condones industriales" som oppsto på flere større industribedrifter i Chile de siste månedene før kuppet til Pinochetjuntaen. Hvis en skal kunne snakke om erobring, så må det være disse spirene til selvstendig utøvelse av arbeidermakt som skal erobres til å bli grunn-

SOVJET SAMFUNNET

I "Gnisten nr. 3. 1975 ble det oppfordret til debatt om spørsmålet om Sovjet-unionen. Vi trykker her et innkommet innlegg som altså bare står for innsenderens egen regning.

Hensikten med følgende artikkel er å knytte noen kommentarer til hovedartikelen i Gnisten nr. 3 1975 (Om Sovjet-samfunnet). I følge den ledsagende kommentar er det artikkelens hensikt å argumentere for den konklusjonen som Kommunistisk Universitetslag i Oslo har gjort: at Sovjet idag er kapitalistisk og imperialistisk.

Proletariatets diktatur

Artikkelen åpner med et forsøk på å bestemme hovedinnholdet i den sosialistiske revolusjonen som i følge artikkelforfatteren består i at "proletariatet erobrer statsmakten og oppretter proletariatets diktatur." Men er dette kjerna i den leninistiske statsteorien? Slik revolusjonens kjerne her bestemmes blir det umulig å allerede i utgangspunktet unngå den farligste og mest nærliggende gallgruben, - den kautskyanske misforståelsen og forvrengningen.

Bl.a. utifra erfaringer fra Pariserkommunen i 1871 og 1905-revolusjonen i Russland kunne Lenin konkludere med at kjerna ikke er at arbeiderklassen skal ta over den borgerlige staten men at

det klasseløse samfunn, bygd gjennom arbeiderklassens makt. En stat der strukturen er slik at den lovgivende makt ikke umiddelbart og direkte kan kontrollere at vedtakene settes ut i livet, vil bare kunne reproducere arbeiderklassens adskillelse og maktesløshet overfor produksjonsbetingelsene. Så lenge det gamle statsbyråkratiet får eksistere, vil vedtakene forbli reine papirbestemmelser. Derfor kunne da Lenin også skrive i 1917 at "hvis staten er et produkt av klassemotsetningenes uforsonlighet, hvis den er en makt som står over samfunnet og blir mer og mer fremmed for det, så er det klart at frigjøringen av den undertrykte klasse er umulig ikke bare uten voldelig revolusjon, men også uten tilintetgjørelsen av det apparatet for statsmakten som den herskende klasse har skapt og som legemliggjør denne fremmedheten." Den konklusjonen som arbeiderklassens historiske erfaringer selv tilsier, er en statstype for direkte proletarisk maktutøvelse på grunnlag av arbeiderrådene; sovjetene; organer for arbeiderklassens herredømme på grunnlag av

laget for det proletariske diktaturet). Elementært og trivielt tenker noen? Ja forhåpentligvis. Desto større grunn er det til å gripe fatt i kautskyanske tveetydigheter allerede i utgangspunktet. Spesielt når den feilaktige tendensen videreutvikles. For hva sies ikke lenger ut i artikkelen: "Av de tre pillarer som proletariatets diktatur bygger på er partiet det primære." De tre pillarene er av artikkelforfatteren tidligere bestemt som statsapparatet, partiet og proletariatet. For det første synes denne tredeling å være nokså formalanalytisk. Forutsetningen synes å være dobbel; dels at statsapparatet er skilt fra den klasse den skal utøve makt på vegne av og at partiet er skilt fra den samme klasse hvis organisatoriske uttrykk og fortropp den skal være. Forøvrig er det vanskelig å kommentere denne tredeling skikkelig for det er argumentert for den. Hvorfor nettopp antallet tre og hvorfor nettopp disse tre grunnpillarene? Det hele virker nokså proklamatorisk når artikkelforfatteren sier at "statsapparatet må være underordnet partiet." Begrunnelsen for at det må være slik er at "partiet" må kjempe mot den tendens som ligger i statsapparatet til å selvstendiggjøres overfor proletariatet og dermed bli et app-

arat som kjemper mot proletariats interesser." En spesiell advarsel rettes fra artikkelforfatterens side mot det han/hun anser for å være hovedfaren: "en sammensmelting av parti og stat og dermed en unyndiggjøring av massene."

Partiets uomtvistelige rolle er selvsagt ikke blitt mindre viktig etter revolusjonen. Også da gjelder det å være påpasselig og overvinne og oppheve den spontanisme som spontaniteten(?) hele tiden reproducerer. Bare et organisert og forpliktende uttrykk for arbeiderklassens strategiske interesser i form av et parti grunnlagt på den vitenskapelige sosialisme kan gå i spissen for å nedkjempere tendenser til svekking av det proletariske diktaturet. Klassen trenger m.a.o. ustanselig en fortropp som kan "vise veien ut av uføret." Men partiet blir ingen reell fortropp ved hjelp av egne proklamasjoner. (En viss partidannelse i 1973 skulle være bevis godt nok). Partiet blir bare fortropp i den grad arbeiderklassen selv, av egne erfaringer anerkjenner dets ledende rolle. Det artikkelforfatteren ser bort fra er at partiet selv er utsatt for de forskjellige klassers påvirkning og dermed selv kan rammes av byråkratisme og selvstendig-gjørelse overfor massene. Et eksempel som her skal nevnes er det direktiv som i midten av 1920-årene gikk ut fra SUKP(v) til alle avdelingene om å proletarisere partiet gjennom å rekruttere store arbeidermasser som partimedlemmer. Mitt argument er selvsagt ikke at proletarisering i seg selv er ei dårlig målsetting, tvertimot. Det som er poenget er at dette direktivet medførte at tusener av uskolerte arbeidere og andre (formelle såvel som reelle) analfabeter fikk innpass i partiet. (Av ukjente grunner ble denne kampanjen kalt "Leninoppbudet.") Et slikt parti kan vanskelig oppfylle sin rolle som bærer av den vitenskapelige sosialisme og samtidig kommer det til å få vansker med å fungere utifra demokratiske-sentralistiske prinsipper fordi denne målsettinga med partiet forutsetter at medlemmene er såpass skolerte, dvs. politisk bevisste, at de er istand til å gripe premissene for de debattene som til enhver tid føres. Et par-

ti som ikke oppfyller disse kravene vil selv bli offer for byråkratisk sentralisme fordi ledelsen og medlemsmassen skiller lag. Et parti som selv er rammet av denne borgerlige organisasjonsstruktur kan vanskelig bekjempe tendenser til at statsapparatet selvstendig-gjøres overfor klassen. Et slikt parti kan heller ikke bekjempe tendensen til sammensmelting av parti og stat fordi det byråkratiske lederskiktet i partiet vil tendere mot å etablere felles interesser med restene i statsapparatet. Å sette som allmenne forutsetninger for at partiet skal være overordnet statsapparatet betyr å undergrave det som artikkelforfatteren anser som hovedfaren: Sammensmeltinga av partiet og staten. Dette gapet mellom mål og middel skyldes nettopp at forfatteren ikke har grepet kjerna i den proletariske staten, arbeiderådene som den proletariske statens fundament. Det at et sterkt revolusjonært parti er forutsetninga for å oppheve klassesamfunnet som sådant er intet argument for å postulere statens underordning under partiet. Poenget er at partiet har som målsetting å gjøre såvel seg selv som staten overflødig. Partiet og staten skal dø hen. Hovedsvakheten hos artikkelforfatteren er at han betrakter partiet og ikke sovjetene som organet for arbeiderklassens maktutøvelse. Den eneste sikkerhet vi har mot at hverken statsapparatet skiller seg fra arbeiderklassen eller at stat og parti smelter sammen er styrkinga av klassens egne organer. På denne bakgrunnen virker det meningsløst når forfatteren bedyrer nødvendigheten av å "skape organer blant arbeiderklassen på grunnplanet uavhengig av parti og statsapparat."

Er Sovjetsamfunnet kapitalistisk?

En hel del mer eller mindre tvilsomme argumenter er ført i marken for å bevise/motbevise at Sovjet ikke er et kapitalistisk/eventuelt ikke et kapitalistisk samfunn. Noen har forsøkt å bevise at Sovjet er ikke-kapitalistisk ved å anvende marxismen som legitimeringsvitenskap. Enten henviser en til den planök-

onomiske politikken som Sovjetstaten fører eller så trekker en fram at det ikke kan påvises noen fallende profittrente i den sovjetiske økonomien. Konsekvensen av sistnevnte argumentatoriske logikk er at hverken USA eller de fleste vesteuropeiske samfunn i det meste av etterkrigstida var kapitalistiske. Profittrenten var ikke bare konstant, den steg til og med. Den slags empirisme holder selvsagt ikke. Til det førstnevnte argument kan bare nevnes at det f.eks. i Norge etter krigen stadig vekk har vært utarbeidet planer for økonomisk politikk. (At dette ikke har medført planøkonomiens erstatning av markedsøkonomien er en annen sak)

På den annen side hevdes at Sovjet er blitt kapitalistisk fordi arbeiderklassen har mistet makten. Den sovjetiske staten er ikke lenger et uttrykk for proletariats diktatur, hvilket den heller ikke påberpper seg å være, den betegnes av lederskiktet som hele folkets stat. Det feilaktige ved den sistnevnte posisjonen er at den ikke klarer å formidle mellom den godt underbygde konklusjon at arbeiderklassen i Sovjet for lengst har mistet makten og den heller magert underbygde påstand om at dette samfunn derfor er kapitalistisk. Det argumenteres f.eks. med at den sovjetiske økonomien bygger på det som ledelsen selv kaller profittmotiv uten at det påvises hvorvidt det her er snakk om kapitalistisk profitt, og ikke et hvilket som helst overskudd (at denne målsettinga i alle fall er økonomisk er hevet over tvil). Videre virker det lite tilfredsstillende å få slått fast at den herskende klasse lever av det merprodukt som de sysselsatte, først og fremst i industrien har skapt. Det savnes fremdeles argumenter for at dette merprodukt i det sovjetiske samfunn antar form av merverdi. For å påvise dette trengs to ting: 1) Teoretiske og begrepsmessige avklaringer. 2) Empiri om Sovjet anno 1975 og dets økonomiske historie etter krigen.

Om analysen av sosialismens degenerering i Sovjet de siste 15 år før den 2. verdenskrig har undertegnede lite å utsette på. Et sikkert tegn på revisjonisme er å postulere økonomiens primat overfor politikken, noe artikkelforfatt-

eren også vet å understreke. Om 5-års-planen av 1928 sier han at "Det eneste saliggjørende blir nå å avskaffe all vareproduksjon og hindre verdilovens regulering. Statsapparatets og proletariatets stilling, partiets indre liv og massenes bevisstgjøring fikk ingen betydning lenger." Artikkelen fremhever med rette at vareproduksjon nødvendigvis vil måtte prege den sosialistiske økonomien. Det kan endog tenkes at det er i arbeiderklassens langsiktige interesse å styrke vareproduksjonen i visse perioder.

Et åsted i artikkelen hevdes det at "det som grunnleggende kjennetegner kapitalismen som helhetlig historisk epoke er de umiddelbare produsentenes fordrivelse- eller ekspropriasjon fra produksjonsbetingelsene. Denne ekspropriasjon (den opprinnelige akkumulasjon) danner selve forutsetningen for enhver kapitalistisk produksjonsmåte i det den og den alene fører til at de samme produsentene utfører merarbeid som ikke står i noe som helst forhold til deres egne menneskelige behov." Kapitalismen er i følge artikkelforfatteren preget av følgende hovedtendens: "produksjon for produksjonens egen skyld, dvs: kapitalistisk akkumulasjon.

Utifra dette drar artikkelforfatteren (og KUL i Oslo) den konklusjonen at Sovjet er et kapitalistisk samfunn. Undertegnede vil da reise følgende innvending mot denne konklusjonen utfra de argumenter som er gitt:

At vareproduksjonen vil være tilstede under sosialismen er vi enige om. Men hvordan er det da mulig å hevde at Sovjet anno 1975 er et kapitalistisk samfunn uten å påvise at denne vareproduksjonen har blitt det dominerende element dvs. at det nå er verdiloven som regulerer det økonomiske liv og videre at vareformen er fullt utviklet dvs at såvel produksjonsmidlene som arbeidskrafta i dagens Sovjet er varer på et marked. Det som må påvises er altså at produksjonsmidlene såvel som arbeidskrafta er gjenstand for kjøp og salg på et marked der konkurransen mellom enkeltkapitalister opererer og der forholdet mellom tilbud og etterspørsel modifierer prisfastsettelsen.

Det at staten er den formelle eiendomsbesitter og har monopol på å distribuere arbeidere og produksjonsmidler etter den statlige planens retningslinjer er i følge artikkelforfatterens syn intet argument mot å hevde at Sovjet er et kapitalistisk samfunn. Og det har han selv sagt rett i. Alle imperialistiske samfunn (f.eks. de vesteuropeiske land) er preget av høyt statlig engasjement i det økonomiske liv. Dels gjennom å legge til rette best mulige betingelser for kapitalakkumulasjon, dvs det som i borgerlig økonomi betegnes som drift av infrastrukturelle sektorer. Disse drives stort sett uproduktivt, dvs de akkumulerer ikke selv kapital men finansieres gjennom statens skatteinntekter. På den annen side må staten ta over drift av en del industriell virksomhet fordi ingen enkeltkapital er i stand til å stable på beina tilstrekkelig stor kapital. Denne virksomheten overtar staten og driver den på kapitalistisk vis, dvs produktivt gjennom å akkumulere kapital. Eksempler på slik kapitalistisk drevet statlig industri i Norge er Jernverket, Hydro og Statoil. Eksemplet Statoil er typisk fordi det illustrerer hvordan dilemmaet mellom markedsøkonomi og statsdrift løses ved at den statseide bedriften unndrar seg kontroll av det borgerlige demokratiets lovgivende og kontrollerende makt, parlamentet. Dermed kan den fungere som selvstendig enkeltkapital på konkurransens premisser samtidig som den formelt sett er statseid fordi unndragelsen fra parlamentarisk kontroll betyr at akkumulasjonshensynet til denne bedriften overordnes styringshensynet til totalkapitalen.

En begrepsmessig avklaring er en av forutsetningene for en bestemmelse av Sovjetsamfunnets karakter. Men en slik avklaring er ikke nok. En analyse av Sovjet betinger en bearbeidelse av tilgjengelig empiri. Å dra konklusjoner om Sovjetsamfunnets karakter ved å karakterisere det som kapitalistisk uten å gjøre noe som på forsvarlig vis kan kalles en realanalyse er dogmatisme. En ting som burde undersøkes er de økonomiske reformene på sekstitallet der bedriftene fikk større

autonomi, medførte at disse rev seg løs og konstituerte seg som selvstendige enkeltkapitaler. På det nåværende stadium av debatten er der ingen nødvendig sammenheng mellom premiss og konklusjon i KUL's analyse av Sovjet.

B.L.

Streikestøttekomiteen

Som kjent har KUL i den senere tid tatt skritt for at de lokale streikestøttekomiteene ved Universitetet skal bryte med den sentrale komiteen. Dette skyldes at den sentrale komiteen ikke lenger er noen ren støtteorganisasjon for Hamnerverk-arbeiderne. Ved å ta inn paroler for Hitraaksjonen i sitt parolegrunnlag, er den forvandlet til en småborgerlig interesseorganisasjon. AKP har nå oppnådd den form for enhet de alltid har etterstrebet enhet med seg selv, brudd med alle andre. I streikestøttearbeidet har man nå nådd den situasjon at AKP er enig med seg selv og uenig med alle andre. En grei form for enhet og en god avklaring. Det kan være interessant å se på hvordan denne situasjonen er oppstått. Etter at den sentrale komiteen i mai vedtok et nytt parolegrunnlag, erklærte AKP hele tiden at de ville ta opp disse parolene på nytt. Dette er i og for seg greit nok, men det er grund til å merke seg at AKP trenerte behandlingen av nye paroler til oktober. Etter at det var bebudet at parolene skulle opp som første punkt på dagsordenen på møtet, ble det tatt opp sist uten nevneverdig debatt. Vi registrerer her bare igjen AKPs vilje til åpenhet og diskusjon i forbindelse med aksjonsenheter. På dette møtet presser altså AKP gjennom, ikke bare sitt eget parolegrunnlag i Hamnerverksaken, men altså også Hitra-parolene. Dette skjer selvsagt i full bevissthet om at det vil medføre at KUL vil ta skritt til å få de lokale komiteene utmeldt. Det dreier seg altså om et bevisst og overlagt brudd fra AKP for å utelukke andre grupper fra streikestøttearbeidet. Siden de utmeldte gruppene selvsagt vil fortsette arbeidet videre, er det eneste AKP oppnår å splitte arbeidet, samtidig som den sentrale komiteen ikke lenger kan sies å utgjøre noen sentral. Det er her viktig å være klar over to ting.

1. KUL krevde selvsagt ikke at den sentrale komiteen skulle stå på vårt forslag til parolegrunnlag. Innen rimlighetens grenser har vi alltid deltatt i komiteer enn et annet parolegrunnlag enn vårt eget.
2. KUL krevde aldri at komiteene skulle akseptere vårt syn på

Forts. s. 2

KUL-TROMSØ ER DANNET

KUL har opprettet et eget lag ved universitetet i Tromsø. 1. oktober ble det arrangert et åpent presentasjonsmøte, hvor KUL og KAS historiske bakgrunn og utvikling ble presentert. Det ble også diskutert endel sentrale politiske tema.